16 jaar, No. 71. — 's HERTOGENBOSCH. — Zaturday 15 Junij 1844.

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

(VOORWAARDEN VAN PRIJS
Voor 's Hertogenbosch: ...
Franco per post: ...
Verschijnende driemalen in de week: Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.)

DICERE VERUM QUID VETAT?
Horatius.

(ADVERTENTIEN
15 cents de regel
behalve 35 cents zegel)

Het is te voorzien, dat het konversie-ontwerp zal worden aangenomen. Het centraal rapport verhaalt, dat 40 leden bij het onderzoek van het ontwerp tegenwoordig waren. De groote meerderheid van dat veertigtal heeft zich voor het beginsel der wet verklaard. Het ontwerp zal dan wet moeten worden. De heer VAN HALL zal andermaal zegevieren, nu zelfs niet meer over eene wet, maar zelfs over de onwettigheid zijner ongrondwettige besluiten.

Hij zal echter toch zal de minister eenen zwaren strijd te kampen hebben, wanneer het ontwerp in openbare diskussie zal worden gebragt.

Het werk eener konversie moet époque maken in ons finantieel beheer. Wij hebben daardoor van zelfs gezegd, dat eene staatkundige wijziging, daarvan het onmiddelijk gevolg moet zijn. Want in Nederland rust, steunt, beweegt zich alles, alles om het finantiewezen, hetwelk de spil is van alles wat in Nederland gedaan is, gedaan wordt en gedaan zal worden.

Er doet zich derhalve in de eerste plaats de vraag op, der grondwetsherziening.

Wij zijn zeker, dat vele leden der kamer dat gewigtig vraagpunt meer dan ooit ernstig ter sprake zullen brengen. Indedaad, indien men deze gelegenheid niet te baat neemt, dan behoeft men er nooit geene te nemen.

Daartoe geeft aanleiding, dat zonder grondwetsherziening, geene radikale genezing voor ons geschokt vaderland mogelijk is. Al wat daar buiten wordt aangewend, is palliatief. De wortel van het kwaad zit in onze Instellingen. Zonder deze instellingen naar de behoefte te wijzigen, zullen palliatieven de kwaal een oogenblik verzachten, maar niet heelen. De oorzaak van Neerlands ziektetoestand blijft bestaan; zij zal onvermijdelijk dezelfde gevolgen blijven voortbrengen, welke Nederland reeds aan den boord van den afgrond gebragt hebben, en waarin het vroeg of laat toch zal moeten neerstorten, indien nu, ten minste, niet eene krachtige hand gelegen worde tot de noodzakelijke staatshervorming.

Er is niemand, die aan het vooruitgezegde twijfelt. En zijn er slechts eenigen, die aan de geschiktheid van het oogenblik twijfelen, nu het ogenblik om tot eene grondwetsherziening over te gaan, ongeschikt, misschien gevaarlijk is, wanneer dan toch het oogenblik zal aanbreken, waarop de zoo noodzakelijke grondwets-vernieuwing kan plaatsgrijpen, is de mogelijkheid eenigerlei oogenblik te voorzien? Men zegge ons op welke gronden.

Naar onze overtuiging zal ieder uitstel de zaak des te moeijelijker maken. Dit is nu reeds gebleken. Er is reeds menige gelegenheid voorbijgegaan, waarin de grondwet geschikt kon worden herzien, beter en met oneindig minder gevaar van botsingen, dan nu, op dit oogenblik. Men heeft daarvan geen gebruik gemaakt; het ministerie, omdat het wil behouden; vele leden der tweede kamer, omdat eene herziening de magt der oligarchen zoude fnuiken, en eenige andere leden, omdat zij van den tijd een beter oogenblik afwachten.

Wij spreken hier niet tot het ministerie en de oligarchen, wier uitdrukking het is bij gebrek aan zelfstandigheid. Voor hen is eene grondwets-wijziging, in den geest waarin zij noodzakelijk is, zooveel als een zelfmoord. Het zoude te veel van hen gevorderd zijn, hen uit te noodigen, hun doodvonnis te onderschrijven. Wilden zij groot zijn in hunne waren zin, van het woord, dan behoorden zij zich en hunne posten op te offeren aan het welzijn des vaderlands. Het is een dwaas, die daarop zoude durven rekenen in deze onze eeuw van eigenbaat, waarin niets plaats grijpt voor al eer men heeft berekend, hoeveel men er bij winnen zal.

Wat de laatsten betreft, en zijn er onder hen die wij hoogachten, en wier opinie wij eerbiedigen, zonder die te kunnen goedkeuren, omdat wij weten dat zij uit overtuiging handelen; tot deze zeggen wij slechts dit:

Eene grondwets-herziening is onvermijdelijk. Er is geene menschelijke kracht, die dit kan weêrhouden. Men kan het vertragen, men zal het niet verhinderen. Wij meenen dat omtrent dit vooruitgestelde niet de minste twijfel bestaat.

Nu indien men dit aanneemt, dan vragen wij of een langer uitstellen, de omstandigheden voor eene grondwetsherziening gunstiger kunnen doen worden? Wat is er dat helpt geeft op betere gelegenheid? Welk voorteken levert de tegenwoordige de toekomst?

Vermoedelijk minuren finantiele ongelegenheden, gedrag bij de nieuwe opleving der drijven, wrevel, spijt, en wenigt impopulariteit van den troon.

Er zijn er in ons vaderland, die de zaken derwaarts schijnen te willen zigten, die alles aan de regering, niets aan de kamer wijten; die vergeten aan te merken, dat het ministerie, of liever ieder minister in zijne handelingen niets is, dan de uitdrukking der kamer; die het durven laten voorkomen, of het ministerie slechts een werktuig was in de hand des koninge; die onder de bevolking de opinie verspreiden, dat een koningschap te kostbaar is, en zich wel wachten te doen zien, dat niet het koningschap, maar de oligarchie de natie verplettert.

Indien men het aan den tijd overlaat, zullen opinien te doen wortelschieten, laat dan eene nieuwe finantiele gelegenheid komen, waarbij men tevens behendig tot godsdienstig fanatismus weet op te wekken, dan zal de konstitutionele monarchie van Nederland aan den voet staan van een' afgrond, waarin haar iedere schok zal dreigen te storten.

DE STAATSRAAD, GOUVERNEUR DER PROVINCIE *NOORD-BRABAND*,

Brengt bij deze ter kennisse van het publiek, dat, om te kunnen doen uitvoeren de herstellingen van de bruggen der Vesting *Breda*, die in dit jaar moeten geschieden, het doorrijden der poorten van die stad zal worden belet, gedurende de navolgende tijden.

1°. De *Ginnekenpoort* van en met den 1ª tot en met den 20 julij aanstaande, als wanneer de communicatie door de *Antwerpsche* en *Bossche poorten* kan geschieden.

2°. De *Boschpoort* van en met den 22 julij tot en met den 3 Augustus daaraanvolgende, als wanneer de communicatie door de Ginnekenpoort plaats hebben en

3°. De *Waterpoort* van en met den [illegible] met den 17ª der laatstgenoemde maand, welken tijd de gemeenschap met de vesten den zogenaamden *Bijvank* en door de *Antwerpsche poort*, zal behooren te geschieden.

's Hertogenbosch, den 10 *Julij* 1844.

DE STAATSRAAD, GOUVERNEUR voornoemd,
A. J. HOBERT.

TURKIJE.

KONSTANTINOPEL, den 22sten Mei. [illegible] deelde de Porte aan de gezanten der groote mogendheden het berigt mede van twee overwinningen den 13den en 17den dezer op de oproerlingen [illegible] niets behaald. De eerste werd bij Krischa behaald, de tweede bij Kochten, hetwelk de Turksche troepen, na

evigen tegenstand van de zijde der Albaniers, stormenderhand innamen. De Albaniers verloren hier meer dan 100 man aan gesneuvelden en even zoovelen werden gevangen genomen. De regeringstroepen lieten te Krisevo eene sterke bezetting achter en trokken naar hunne legerplaats terug.

De tweede en meer schitterende overwinning behaalde Omer Pacha bij Uskup, welke stad na een bloedig gevecht door de Turken ingenomen werd. Meer dan 300 Albaniers sneuvelden, het getal der gekwetsten wordt op het dubbele geschat. Onder de gevangenen bevond zich een der voornaamste opperhoofden van de opstandelingen, die den overwinnaars gewond in handen viel. Op bevel van Omer Pacha werd hij terstond ter dood gebragt. Evenwel schijnt zich het brandpunt van den opstand, volgens de jongste berigten, niet te Uskup maar te Kallandereh te bevinden. Aldaar is eene aanzienlijke krijgsmagt der Albaniers bijeengetrokken, zoodat de Pacha, hunne vastberadenheid en wel versterkte stellingen in aanmerking nemende, geen aanval wagen durft, voor dat hij eenige versterkingen bekomen zal hebben. Van hier trekken bijna dagelijks nieuwe troepen naar de door de oproerlingen verontruste en bedreigde provincien, en de Porte vleit zich binnen korten tijd de opstandelingen meester te zullen zijn. Intusschen maken zich de over het geheele land verspreide afzonderlijke benden dezer woeste troepen, nog voortdurend aan gruweldaden schuldig; de treurigste berigten ontvangt men uit de omstreken van Adrianopel, Philoppopel, Nissa en Walisa; noch grijsaards, noch kinderen worden verschoond, vrouwen worden geschonden, kerken geplunderd en vernield; overal teekenen deze oproerlingen hunnen weg door mishandeling en moord. Ook dan wanneer de regeringstroepen ten laatste de overhand hebben, zal er nog veel bloed vloeijen, en er zal eene groote inspanning van krachten noodig zijn, voor wij ons in eene volkomene herstelling der rust verheugen kunnen. (*Allgem. Zeit.*)

AMERIKA

De bloedige onlusten waarvan Philadelphia onlangs het tooneel is geweest, hebben in de Vereenigde Staten en in Groot-Brittanje diepen indruk gemaakt. De drukpers dezer beide landen blijft zich daarmede voortdurend bezig houden. De waarheid komt ongevoelig aan het licht. Men begint de ware oorzaken van het betreurenswaardige oproer, waarvan de Ieren van Philadelphia de slagtoffers zijn geweest, te onderscheiden. Die oorzaken zijn een naauwkeurig onderzoek waardig, want zij kenschetsen de gesteldheid der gemoederen in de Amerikaansche Unie, en dragen bij om den toestand van staatkundige en zedelijke beschaving, in welke het gemeenebest zich bevindt, op hare juiste waarde te schatten.

In de voornaamste steden der Vereenigde Staten, en bijzonderlijk te Philadelphia, hebben zich zoogenaamde liberale en nationale vereenigingen gevormd, zamengesteld uit geborene Amerikanen, wier dubbele zinspreuk is: de verspreiding van het protestantisme en de ontwikkeling der republikeinsche instellingen, uitsluitend ten hunnen voordeele. Die vereenigingen verzetten zich, zoo veel in haar is, tegen de emancipatie der slaven en tegen de nationaliteit der inwijkelingen, vooral der Katholijke Ieren. Sedert lang verontrustten zij zich over de vermeerdering van de volksverhuizing der Ieren naar de Vereenigde Staten, en over de vorderingen welke natuurlijker wijze het Katholicismus daar maakt. De Amerikaansche bladen, toch tot tolken van die vereenigingen opwerpende, joegen de inlanders tegen de Ieren in het harnas, door de laatsten te beschuldigen, dat zij de Amerikanen tot het Katholijk geloof wilden bekeeren, dat zij de pogingen der liefdegenootschappen wederstrecfden, dat zij het arbeidsloon bederven, in een woord, dat zij de Vereenigde Staten wilden *denationaliseeren*.

Deze ophitsende lastertaal is zoo ver gedreven geworden, dat de dagbladen aan de gemeentebesturen en aan de policie den raad gaven, om het gezag van den protestantschen bijbel met geweld op de scholen der arme Iersche kinderen in te voeren, om eindelijk, tegen zij, die kinderen voor de woeste domheid, welke hen bedreigt, vrij te waren, en hen langzamerhand te beschaven.

De partijgeest is zoover gegaan, dat een Amerikaansche korrespondent van den Londenschen *Times* aan dat blad het volgende schreef: « Het grootste gedeelte der Ieren welke zich hier nederzetten, zijn zoo dom als het vee, en wat de gave van verstand aangaat, staan zij op veel lageren trap dan de slaven van het zuiden.

Dergelijke buitensporigheden konden niet andere dan de dweepzucht der Amerikanen vermeerderen, eene dweepzucht waarvan zij herhaaldelijk blijken hebben gegeven, en welke zij uitmuntend ten voordeele van hunne stoffelijke belangen weten te exploiteeren. Door de Ieren aan te vallen en te mishandelen hebben zij de Katholijke inboorlingen vrees willen aanjagen; voor het oogenblik zijn zij daarin geslaagd; de ontsteltenis is bijna algemeen en de bijbelgenootschappen maken daarvan in het belang hunner bekeerings-operatien gebruik.

Bij het afzenden der laatste berigten was de orde te Philadelphia hersteld, doch die rust is gedwongen, en alles verkondigt, dat ernstige gebeurtenissen in de Vereenigde Staten aanstaande zijn. De taal der protestantsche drukpers is dreigend; die pers heeft het gebrek van ieder willekeurig gezag, te weten overdrijving en wreedheid.

Vele Iersche familien verlaten de stad en nemen de wijk naar New-York (*J. d. B.*)

—Eenige der bewerkers van de te Philadelphia plaats gehad hebbende ongeregeldheden, zijn in hechtenis genomen. De Katholijke kerken zijn wederom geopend, en de menigte welke de godsdienstoefeningen bijwoont, is talrijker dan ooit.

SPANJE.

Te Madrid heerscht, volgens de berigten van daar tot den 4den junij, toenemende opgewondenheid tegen de Marokkaan. Men heeft op nieuw in de nabijheid der Spaansche bezittingen, op de Afrikaansche kust, een Spaansch handelsvaartuig gevonden, waarvan al de manschap, ten getale van 12 personen, door de Mooren vermoord was geworden. Dien ten gevolge dringen de Madridsche dagbladen sterk aan, op het nemen van vreesselijke wraak tegen die barbaren. De *Heraldo*, een van de tolken der regering, zegt, dat deze zulk eene wraak tot elken prijs wil verwerven, en dat een smaldeel van een fregat, eene brik en een klein oorlogsvaartuigen, onder het bevel van den infant don Enrique slechts naar het sein wacht, om daartoe naar de Afrikaansche kust te stevenen. Zelfs een Spaansch linieschip wordt voor deze bestemming uitgerust.

— Te Madrid loopt het gerucht dat de heeren Carresco en Gonzales Braso, de heeren Mol en Pidal weder als ministers zullen vervangen.

FRANKRIJK

Men zegt dat de koning nogmaals een feest aan de tentoonstellers zal geven, en alsdan in het gebouw der groote opera.

— Te Parijs heeft den 9 dezer een storm gewoed, door zware regenbuijen vergezeld, welke in het gebouw der tentoonstelling van nationale nijverheid groote schade heeft veroorzaakt. Door de groote watermassa liepen de goten spoedig over, de looden pijpen konden al het water niet verzwelgen en dit stroomde het gebouw binnen. Vele tapijtwerken, waaronder een van 6000 franks waarde, zijn geheel door het water bedorven, en, niettegenstaande elk terstond zoveel mogelijk zocht te bergen, wordt de schade op ruim 200,000 franks geschat.

— De regering heeft weder verschillende rapporten uit Algerie ontvangen en aan enige troepen bevelen gezonden zich naar Marseille en Toulon te regten. De prins de Joinville is officieel benoemd als bevelhebber over het eskader, dat de havens van het keizerrijk Marokko zal blokkeren.

— In de zitting van de kamer der afgevaardigden van den 10 junij, heeft de minister Villemain bij die vergadering, de wet op het middelbaar onderwijs ingediend, die reeds door de pairs is aangenomen. Het is echter onwaarschijnlijk, dat deze wet, in de zitting van dit jaar door de afgevaardigden zal worden afgehandeld. De werkzaamheden van dezen zullen zich, naar het schijnt, vóór het sluiten der tegenwoordige zitting, tot de aanhangige wetten wegens opperwegen en de begrooting voor 1845 bepalen.

— Eene telegraphische depêche heeft den 9. te Parijs de tijding aangebragt dat de hertog van Angoulême, den 3 dezer te Goritz is overleden.

De *Gazette de France* dit berigt mededeelende, laat er op volgen:

« Ieder Franschman zal het gewigt dier gebeurtenis beseffen. De hertog van Angoulême was een braaf vorst. Hij was lid van alle weldadigheidsgenootschappen. De verbetering van het lot der gevangenen was steeds het voorwerp van zijn streven. Hij heeft nooit de waak gekend. Hij bemind Frankrijk met vuur. Hij bezat alle burgerlijke deugden. Zijne brieven aan de hertogin van Angoulême, gedureude de Honderd dagen, zijn een voorbeeld van liefde en van moed. Napoleon zein den *Moniteur* openbaar makende, heeft daaraan zijne hulde betoond. Men kent zijnen kinderlijken eerbied voor zijnen doorluchtigen vader, en het is dit gevoel hetwelk zijn gedrag te St. Cloud en te Rambouillet in 1830 heeft voorgeschreven.

« In de ballingschap was zijn leven voorbeeldig, in zijne ziekte heeft hij steeds alle christelijke deugden in den verhevensten graad beoefend."

— Sommige bladen verzekeren dat het hof den rouw zal aannemen wegens het afsterven van den hertog van Angoulême.

— De Fransche geestelijkheid gaat voort, de onvoorzigtige woorden door den heer Persil in de kamer der pairs uitgesproken te logenstraffen. Van alle kanten ontvangen de bisschoppen, adressen, waarin de lagere geestelijkheid, hare toetreding tot de door de kerkvoogden in het belang der onderwijs-vrijheid gedane stappen te kennen geeft, en hun voor die edele pogingen, hare vurige erkentelijkheid betuigt.

— Aan de zwitsersche grenzen hebben de tolbeambten een' persoon aangehouden, die 1800 gouden horlogien in Frankrijk wilde binnen smokkelen. De horlogien waren in de holle raderen van het rijtuig verborgen.

— Men zegt, dat de maarschalk Soult, eenige dagen geleden, in een bijzonder gesprek, verklaard heeft dat de regering brieven van den keizer van Marokko had onderschept, in welke die vorst verklaart, dat de magtigste stammen van zijn rijk, hunne schatten en hunne krijgs-benden ter beschikking der Franschen hadden aangeboden.

NEDERLAND

's BOSCH, 14 Junij. De reis van den keizer van Rusland, heeft de Europeesche nieuwsverzamelaars in hooge mate bezig gehouden. Er gaat geen dag voorbij, dat niet een of ander dagblad, eene verborgene en nieuwe uitlegging, van het bezoek van keizer Nicolaas aan koningin Victoria geeft.

Volgens sommigen, volgens de *Allgemeine Preussische Gazette* bij voorbeeld, zou de keizer naar Engeland gegaan, met het geheime doel om Polen bepaaldelijk niet zijn rijk te vereenigen, en daarvan eene eenvoudige Russische provincie te maken.

Volgens anderen, die het *Dagblad van Dusseldorp*, tot welk hunner gissingen maken, is er in de gesprekken van Nicolaas met de ministers der

en Wellington geenszins sprake geweest van Polen, maar van Turkije, van Griekenland en van den hertog van Leuchtenberg.

Dezer dagen veranderde de *Times* een schilder in een diplomaat, en belastte dat blad Horace Vernet met de vertrouwelijke taak, om de persoonlijke zaken van den koning der Franschen bij den Russischen autokraat te bepleiten.

Onderscheidene Duitsche bladen verzekeren, dat de wed-renningen van Ascot en de gastmalen van het kasteel van Windsor, het lot der Donau-gewesten bepaald is geworden.

Spaansche dagbladen beschouwen als zeker, dat de gesprekken der koningin van Engeland met haren gast, de huwelijk tusschen de koningin Isabella en den prins van Asturie, tot onderwerp gehad hebben.

Ieder denkt dus daarover op zijne wijze, en volgt met hoop of met vrees, de schreden van den gebieder van een der magtigste staten van Europa. Maar niemand kent de juiste reden van zijne reis, de toekomst alleen kan die opheldenen, bijaldien de uitstap van den Tzar al een bepaald doel gehad heeft.

— Ter gelegenheid van het bezoek van keizer Nikolaas aan het Nederlandsche hof, heeft er van weerszijden eene aanzienlijke uitdeeling van kruissen, in allerlei soorten, plaats gehad.

— De leden van de eerste kamer der staten-generaal zijn bijeengeroepen, om te vergaderen op donderdag den 20 junij aanstaande.

's GRAVENHAGE, den 11den Junij. De keizer van Rusland, uit Engeland terugkeerende, is gisteren namiddag door Z. M. onzen geëerbiedigden koning en Z. K. H. prins Alexander vergezeld, die hoogstdenzelve tot Helfevoetsluis waren tegemoet gereisd, in deze residentie aangekomen en aan het paleis in het Noordeinde afgestapt.

— Heden op den middag is alhier, ter gelegenheid van het verblijf des keizers van Rusland, in de velden voor de nieuwe ruiterij-kazernes nabij den Scheveningschen weg, eene groote wapenschouwing over de bezetting dezer residentie gehouden. Tusschen elf en half twaalf ure kwam de koning, vergezeld van den keizer van Rusland, en van de beide prinsen, die allen te paard waren gezeten en door eenen schitterenden staf werden gevolgd, op het veld aan, waar al de troepen der bezetting, de grenadiers, jagers, dragonders en rijdende artillerie, reeds geschaard stonden. H.H. M.M. werden door de troepen en door de talrijke toeschouwers, die overal het exercitie-veld omringden, en waaronder zelfs vele bewoners der naburige steden waren, bij hunne aankomst, met het levendigst vreugdegejuich begroet. Nagenoeg gelijktijdig verscheen ook H. M. de koningin, en H. K. H. de prinses van Oranje in open rijtuigen gezeten, op het veld, en werden door mede met blijken van eerbied en liefde ontvangen. Tot omstreeks één ure duurden de manoeuvres, die, naar het oordeel van deskundigen, op nieuw van de uitstekende oefening der hier in bezetting liggende troepen getuigden. Ook bij het vertrek der vorstelijke personen, dat na het defileren plaats had, weergalmde het veld van gejuich.

Na den afloop der wapenoefeningen heeft de keizer van Rusland op 's konings zomerverblijf aan den Scheveningschen weg nog eenige ververschingen gebruikt, en is dezen namiddag tegen twee ure van hier vertrokken, om de terugreis naar zijne staten aan te nemen.

's GRAVENHAGE, den 12 Junij.

De afdeelingen van de tweede kamer der staten Generaal hebben zich heden bezig gehouden met het nader onderzoek van het ontwerp van wet betreffende het regel op de certificaten. Daarna is de centrale afdeeling vergaderd geweest, zoo wel over dat ontwerp, als over dat wegens het fonds voor den Zuidplas. Men verwacht dat de centrale afdeeling, eerlang hare algemeene verslagen over sommige der aanhangige wets-ontwerpen zal uitbrengen, en dat de beraadslagingen daarna eerlang zullen gehouden worden.

Men verneemt voorts, dat de regering bereids hare antwoorden heeft ingezonden, op de bedenkingen, in de afdeelingen van de tweede kamer gemaakt, nopens de voordragt van wet ten opzigte der konversie, zoodat ook de behandeling van dat belangrijk ontwerp met ijver wordt voortgezet.

Nog verneemt men, dat de centrale afdeeling zich eerstdaags ook bezig houden zal met het opmaken van haar voorloopig verslag, ten opzigte der ingediende voorstellen van wet, tot het eerste boek van het wetboek van strafregt betrekking hebbende.

Mengelwerk.

Uitwatering.

De dorpen tusschen Grave en het land van Heusden in of ten noorden der Maaspolders gelegen, hebben gezamenlijk eene bevolking van nog geen tien duizend zielen.

Men zoude denken dat die plaatsen in het midden der kleigronden gelegen, welvaart ten toon spreiden en luisterlijk zouden moeten afsteken, tegen de meer zuidwaards liggende dorpen, welker bewoners eenen zandbodem bebouwen.

Dan de wezenlijkheid is anders; op of aan de dijken, kan men hutgers of schippers-huizen en eene menigte vervallen hutten zien, dan bloeijende bouwmanswoningen worden bijna niet aangetroffen.

Fabriek arbeid bestaat in die dorpen niet.

Het verzorgen van een weinig vee en het bewaken der dijken zijn des winters wanneer polderlanden en uiterwaarden onder water staan, schier de eenige bezigheid.

Des zomers, het doen van herstellingen aan de dijken, wat hooi arbeid, en verzorging en bewaking van vreemd vee.

Dan de landbouw is, bijzonder benedenwaards met uitzondering van eenen smallen strook hoogere landerijen, tegen de dijken strekkende, niet noemenswaardig. De oorzaak is, dat de uiterwaarden bijna alten tot nooitlanden blijven liggen, en het hooi grootendeels door de bewoners der zand-dorpen duur gepacht en weggevoerd wordt, terwijl de wei-waarden veelal met vee in de zanddorpen te huis behoorende worden ingeschaard.

Dat de polders te laat droog geraken om met vrucht bebouwd te worden, en dat de bebouwde perceelen onderhevig zijn, om bij natte jaren, onder water te schieten, en dus niet dan eenen onzekeren oogst opleveren.

Dat zelfs polderlanden te langdurig om tot weide [illegible] slechten hooi oogst opleveren, om [illegible] tot het houden van vee te rekenen.

Verarming der bewoners dier dorpen is, dan ook het gevolg der gebrekkige waterlossing, en bij elke verkooping van landerijen, worden dezelve schier uitsluitend door vreemdelingen gekocht.

Welk een verschil tusschen die dorpen en die van het land van *Altena*; daar vindt men groote grond eigenaars, daar zijn welhebbende landbouwers, daar is een rijke veeteelt, daar eene bloeijende paarden fokkerij.

Werd de uitwatering daargesteld, dan zoude wel is waar, de bebouwing van wintervruchten in het grootste gedeelte der polders, aan overstroming des winters onderhevig, geen plaats kunnen hebben.

Maar haver, gerst, olijzaad, vlas-velden zouden bloeijen in de nu tot moeras verzonkene landen. Dan wijs de vogel [illegible] het onder water schieten der behouwde landen gewaarborgd, dan kon de landman weder paarden aanhouden en fokken voor de welken hij des zomers werk zoude hebben, weder eenen aanzienlijken veestapel opzetten, voor denwelken hij weiden van de eerste hoedanigheid en hooi tegen eenen billijken prijs zoude kunnen bekomen. De werkeloosheid tot dewelke de reeds zoo kleine bevolking der Maaspolders is gedwongen zoude in bedrijvigheid veranderen; die dorpen kregen een ander aanzien en de landeigenaar zoude in weerwil der verhoogde polderlasten zijn inkomen zwaar vermeerderd en jaarlijks verzekerd zien.

Advertentien.

*** Getrouwd:

P. SENGERS,
van Rotterdam,
en
E. F. BROOKS.

's Hertogenbosch,
13 *Junij* 1844.

Algemeene kennisgeving.

AANBESTEDING.

Op Dingsdag den 25 Junij 1844, des namiddags ten *vijf ure*, zal onder nadere goedkeuring door het Roomsch-Catholijk Kerkbestuur van de parochie Sr. JACOB te *'s Hertogenbosch*, in den Nieuwen Bogaard aldaar bij VAN TUIL, aan de Zuid-Willems-vaart in het openbaar worden aanbesteed,

HET VERNIEUWEN EN VERGROOTEN
DER
ST. JACOBS KERK,
met bijlevering der benoodigde materialen.

Deze aanbesteding zal geschieden bij afstrijking en opbod.

Het BESTEK en VOORWAARDEN waarop de Aanbesteding zal plaats hebben, zullen ter lezing liggen: te *'s Bosch*, in het Stads-, Brabandsch- en Eindhovens Koffijhuis, alsmede bij VAN TUIJL, in den Nieuwen Bogaard; en VER HASSELT, achter het Stadhuis; te *Breda*, bij de Erven VERMUNT in de Zwaan; te *Eindhoven*, in de Vergulde Kop; te *Gorinchem*, bij VAN OISTERWIJK; te *Grave*, bij de Wed. SCHOONENBERG; te *Nijmegen*, bij VAN HEURS aan de Gierbrug, en te *Tilburg*, bij VAN DER PAS in het Tilburgs Koffijhuis.

Zullende Zaterdags voor de besteding de noodige aanwijzing worden gedaan, en intusschen nadere inlichtingen te bekomen zijn, zoo bij den Weled. Hoogachtbaren Heer Pastoor *van de Parochie van St. Jacob, als bij den Heere Hoofd Ingenieur van den Waterstaat in de Provincie Noord-Braband, den Heer Provincialen Ingenieur van den Waterstaat* [illegible] E. C. B. Ridder VAN RAPPARD *te 's Hertogenbosch en den Opzigter* A. VAN VEGGEL, *te Erp, alwaar ook de Teekeningen dunnen worden ingezien.*

Publieke Verkoopingen,
te BREDA en te TILBURG.

Op *Dingsdag* en *Woensdag* (18 en 19den) te Breda, en op *Maandag* (den 24sten) te Tilburg,

zullen NAYLER en C. van Amsterdam VEILEN
VOLGENS GEDRUKTE CATALOGUSSEN,
BOUKEN PRENTEN, ALBUMS,
DE AANDACHT VAN HET PUBLIEK OTERWAARDIG.

R. K. BOEKHANDEL TE 'S BOSCH.

Bij de GEBROEDERS VERHOEVEN zijn de navolgende nieuw uitgekomen werken voorhanden en verkrijgbaar:

VIE DE LA COMTESSE MARIE D'OYENBRUGGE dite de Duras, première supérieure du Couvent de Berlaymont à Brux, par *S. J. Leon de Herckenrode*. 1 beau vol. gr. in-8. avec 3 *portraits*. . . . . *f* 1,20.

LES EXERCICES SPIRITUELS DE ST. IGNACE, disposés pour une retraite de huit jours, par le R. P. *Bellecius*, s. j. avec la retraite de trois jours, du même auteur. 2 beaux vol. in-8. . . . . *f* 1,75.

VIE DE Mgr. BORIE, vic. apost. du Tong-King, martyr du 24 Nov. 1838. 1 vol. gr. in-12, avec *un superbe portrait gravé*. . . . . *f* 0,90.

ALFRED et CAROLINE, scènes et causeries de famille; par Mme *Tarbé des Sablons*. 1 vol. gr. in-12. . . . . *f* 0,65.

LE CONSOLATEUR, ou Pieuses Lectures adressées aux malades et à toute personne affligée, par le R. P. *J. Lambillotte*. 1 fort vol. in-12. *f* 0,70.

MARIE CONVERSANT AVEC SES ENFANTS. beau vol in 18. . . . . *f* 0,80.

J. C. PARLANT AU COEUR DU PRÊTRE, ou considérations ecclés. pour chaque jour du mois. 6e. Edit. 1 vol in 24. . . . . *f* 0,65.

J. C. PARLANT AU COEUR DE LA RÉLIGIEUSE: médit. pour chaque jour du mois, par l'abbé *F. de Palomica*. 6e Edit. 1 vol in 24 *f* 0,65.

LE MOIS DE MAI, consacré au précieux Sang de J. C. par Mgr. *Strambi*, Evêque de Macérata. 1 vol. in-32. . . . . *f* 0,40.

MOIS DU S. COEUR DE JÉSUS. 1 vol. in-32 *f* 0,40.

LE MOIS DE JUILLET, consacré à Ignace. 1 vol. in-18. . . . . *f* 0,50.

INSTRUCTIONS MORALES SUR LA DOCTRINE CHRÉTIENNE, par *Haeronse de Bressanvide*, traduit par l'abbé *Péligny*. gr. in-12 tom I. (*Instr. sur le Péché*). . . . . *f* 1,10.

Cet ouvrage sera complet en 10 vol. lesquels paraitront régulièrement.

Heden is aan HH. Inteekenaren verzonden de 6e afl. der **Bibliothèque historique philosophique et Littéraire**, behelzende het 2e deel der *Histoire de Calvin*, par *M. Audin*.

Voor de maand Julij is ter perse: **Esquisses de Rome Chrétienne**, par l'abbé *Ph. Gerbet*, waarvan de uitgaafs-prijs is 7 fr. 50. — Zullende dit HH. Inteekenaren op de BIBLIOTHÈQUE slechts kosten 75 Centen.

Alle de reeds verschenen WERKEN zijn afzonderlijk, doch niet dan tegen verhougde prijzen verkrijgbaar.

De Inteekening is slechts *f* 9,00 per Jaargang of 12 Boekdeelen.

Bij dezelven is mede eene **Inteekening** geopend op eene nieuwe uitgave van

DE LEVENS EN DADEN VAN GODS HEILIGEN,

BENEVENS BREEDVOERIGE ONDERRIGTINGEN OVER DE HOOGE FEESTDAGEN DOOR HET GEHEELE JAAR, OVER DE FEESTDAGEN VAN DEZE MOEDER GODS, ENZ. ENZ.

IN HET HOOGDUITSCH UITGEGEVEN DOOR

P. M. HUGUES,

Priester van de Congregatie des Allerheiligsten Verlossers, of Hoogmoedige Redemptoristen;

EN IN HET VLAAMSCH VERTAALD

DOOR H. PEETERS, PROFESSOR.

Voorwaarden der Inteekening.

Het genoemde werk zal bestaan uit twaalf boekdeelen in klein octaaf, van ongeveer 300 bladzijden elk.

Opdat dit belangrijk werk in aller handen kunne komen, is de inteekenings-prijs vastgesteld op **75 Centen** voor elk deel met gedrukt omslagblad.

Het eerste deel (*de maand Julij*) is heden uitgekomen; de overige deelen volgen gereeld, elke maand een deel, zonder staking, want het handschrift ligt geheel gereed.

De lijst der inteekening staat open tot aan het einde van Junij; na dien tijd is de prijs van elk deel onherroepelijk **op 90 Centen** bepaald.

's Bosch, 14 Junij 1844.

Voor het Rijk.

DEPARTEMENT VAN FINANTIEN.

Openbare VERPACHTING.

De ONTVANGER DER DOMEINEN te *'s Bosch*, zal, als daartoe gemagtigd, op *Maandag den* 24 *Junij* 1844, des voormiddags ten *tien* ure, ten huize en herberge van J. B. COLLOT aan den Steenweg, onder *Dussen*,

VERPACHTEN:

De GRASGEWASSEN langs den Grooten Weg der 1e. Klasse No. 3, van af den Merwede Dandijk onder *Sleeuwijk*, tot de Rivier het Oude Maasje, onder *Dussen*, verdeeld in twee Perceelen, voor den tijd van *drie jaren*, gerekend ingegaan te zijn 1 *April* 1844 en eindigende 1 *October* 1846.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen ten Kantore van den ondergeteekende, gevestigd in de Peperstraat.

's Hertogenbosch, *den* 29 *Mei* 1844.

De Ontvanger der Domeinen,
H. W. VAN GRASVELD

WARTENBERGH,

Gekwalificeerd KOLLECTEUR of ONTVANGER der *K. N. LOTERIJ*, te *'s Bosch*,

Adverteert dat bij hem te bekomen zijn,

Heelen en **Gedeeltens** van **Loten**

DER 193 LOTERIJ,

De TREKKING begint den 1. JULIJ aanstaande.

Verkooping van Rogge.

Op Woensdag den 19 Junij 1844, zal door het Kollegie van Regenten over de Godshuizen en den Algemeenen Armen te *'s Bosch*, in het Groot Zieken-Gasthuis aldaar, des namiddags ten VIJF URE, op de gewone Condiën worden verkocht, eene partij ROGGE, welke dagelijks voors. en na de middag, op de Zolders van het Oude Mannen en Vrouwenhuis kan bezigtigd worden.

Simon Petrus Bijvoet,

Notaris, gevestigd te *Berchem*, zal publiek over het Saisoen, van dezen jare Verpachten, om te Hooijen, als op:

Dingsdag den 11 *Junij* 1844, des namiddags ten 2 ure, te *Oijen*, bij Johannes van Sombeek, volgende

54 perceelen UITERWAARDEN op den Molenpas, Ossenkamp, Wenselerwaardje, Molenwaardje en Bovenste Middelwaard, zoo mede twee perceelen KLAVER, op den Steenoven en Rousaard, alles onder *Oijen*, van den Edel Groot Achtbaren Heere Josephus Smits van *Oijen*, en 1 in den Ossenwaard onder *Alphen*, van Mejufvrouw van Hooff.

Woensdag den 19 *Junij* 1844, 's namiddags ten 2 ure, ten herberge de Staaij, te *Neerloon*,

22 perceelen UITERWAARDEN, onder *Neerloon*, van de Hoog Welgeboren Vrouwe Douairière de Stuers en anderen.

Vrijdag 21 *Junij* 1844, 's middags ten 12 ure, te *Macharen*, bij J. W. Boeyen,

43 perceelen UITERWAARDEN, onder *Maasbommel*, van den Edel Gr. Achtb. Heere Mr. C. J. A. van Lijnden van Sandenburgh, en anderen.

Zaturdag den 22 *Junij* 1844, 's middags ten 12 ure, te *Megen*, in het Wapenhuis,

26 perceelen UITERWAARDEN, op Maasakker, onder *Appeltern*, van de Erven Overwijle den Heere M. F. de Wijs en anderen.

Dingsdag den 25 *Junij* 1844, des voormiddags ten 10 ure, bij [illegible] van Sombeek,

104 perceelen UITERWAARDEN, op den Ossenkamp en Allemanswaard, [illegible] den Edel Gr. Achtb. Heere Jo[illegible] Oijen en anderen.

Woensdag den 26 *Junij* 1844, [illegible] dags ten 9 ure, te *Megen*, in het WAPENHUIS,

27 perceelen UITERWAARDEN, [illegible] Megensenham.

Donderdag den 27 *Junij* 1844, [illegible] middags ten 9 ure, te *Teeffelen*, bij [illegible] drik van den Bogaard,

ruim 50 bunders binnenvelds [illegible] onder *Teeffelen*, *Oijen*, *Alphen*, *Macharen*, *Tenzel* den dage, des namiddags ten 2 ure, ten herberge van [illegible] te *Oss*,

25 bunders binnenvelds HOOILANDEN, onder *Oss*.

Vrijdag den 28 *Junij* 1844, 's namiddags ten 2 ure, te *Berchem*, ten herberge van T. COOLEN,

50 perceelen binnevelds HOOILANDEN, onder *Berchem*, *Haren*, *Deursen* en *Herpen*.

*** De ondergeteekende heeft de eer, het verzend publiek te berigten, dat hij zijn LOGEMENT, genaamd Gouverneur, heeft verplaatst naar de Schafstraat, No. 55, aan het Markt-plein.

Hij geeft de verzekering dat hij niets onbeproefd zal laten, om de voortdurende gunst van heeren reizigers, door eene zindelijke, accurate en allezints civiele bediening te verwerven, voorts daarenboven, de ligging en de inrigting van zijn nieuw etablissement, hun in de gelegenheid stelt, zijnen begunstigers al datgene aan te bieden, wat tot gemak en aangenaamheid kan bijdragen.

Hij houdt zich mitsdien in hun Ed. gunst en recommandatie aanbevolen.

J. VENHORST.

Uden 11 *Junij* 1844.

Graanmarkt van 's Hertogenbosch

van Maandag, Dingsdag en Woensdag, den 10, 11 en 12 Junij 1844.

Rogge, niettegenstaande eenen talrijken aanvoer, werden echter de landlieden, welke de 1ste kwaliteit geladen hadden, in staat gesteld, uithoofde van de bestaande levendige vraag vorige prijzen te bedingen, terwijl daartegen mindere soorten niet dan aan lagere prijzen zijn kunnen verkocht worden.

Boekweit en Haver, tot vorige koersen goed afgaande; de navolgende prijzen, zijn besteed geworden, als:

ROGGE	*f* 4,90	*f* 5,50.
BOEKWEIT	- 5,05	- 5,35.
HAVER	- 2,10	- 2,65.

Presumtive waarde op wigt:

ROGGE van 68, N. P. *f* 4,90, van 71, N. P. *f* 5,40.
BOEKW. » 66, » » - 4,90, » 69, » » - 5,30.
HAVER » 40, » » - 2,20, » 45, » » - 2,60.

Zijnde de middelprijs van de Rogge, waarnaar de zetting van het brood op Woensdag den 12 dezer is geschied. *f* 5,20.

De 3 Nederlandsche ponden Roggebrood 27 Ct.
Het Nederlandsch pond boter *f* 0,44 à *f* 0,54.

De zetting van het Tarwe Brood, wordt alhier geregeld naar de Prijs-Kourant der Beurs van Rotterdam, welke is als volgt:

TARWE. Per Mudde.
Nieuwe Zeeuwsche Overm. en Kadz. 1843 *f* 6,80 a *f* 8,20.
Rhijn en Kleefsche, 1843, middelmaat - 8,75.
Kleefsche en Hoogl[illegible]sche, 1843 - 9,10.

BEURS VAN AMSTERDAM.

Heden, Woensdag 12 Junij 4½ ure.

[illegible] pCt. 61½, 61⅞ Dito Sept. 100⅜, 8/8 pCt. 99⅛ Ned. Handelm. 141½, 142 O. I. 5 pCt. 109 Rijn Spoorw. 101, 102. Ard. 85 p. st. 21⅛, ⅛. Dito Coupon 24⅛ Dito 3 pCt. 34. Rott. te L. 2½ pCt. 46½.

Gedrukt bij T. A. A. DE ROOIJ.